

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Γενικό Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 108/18

Λουξεμβούργο, 13 Ιουλίου 2018

Αποφάσεις στις υποθέσεις T-680/13 Κ. Χρυσοστομίδης & Σια κ.λπ. κατά Συμβουλίου κ.λπ. και T-786/14 Μπουρδούβαλη κ.λπ. κατά Συμβουλίου κ.λπ.

Το Γενικό Δικαστήριο απορρίπτει τις αγωγές αποζημίωσης τις οποίες άσκησαν ιδιώτες και εταιρίες σχετικά με την αναδιάρθρωση του κυπριακού τραπεζικού τομέα

Δεν πληρούται η προϋπόθεση του παρανόμου της συμπεριφοράς που προσάπτεται στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Στη διάρκεια των πρώτων μηνών του 2012, πολλές τράπεζες στην Κύπρο, μεταξύ των οποίων η Cyprus Popular Bank (Λαϊκή) και η Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρεία (Bank of Cyprus ή BoC), αντιμετώπισαν χρηματοπιστωτικές δυσχέρειες. Κατόπιν τούτου, η Κυπριακή Κυβέρνηση υπέβαλε αίτηση χρηματοπιστωτικής συνδρομής στον Πρόεδρο της Ευρωζώνης, ο οποίος απάντησε ότι η ζητηθείσα χρηματοπιστωτική συνδρομή θα παρεχόταν από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας (ΕΜΣ) στο πλαίσιο προγράμματος μακροοικονομικής προσαρμογής που έπρεπε να συγκεκριμενοποιηθεί με μνημόνιο συναντίληψης. Η διαπραγμάτευση για το μνημόνιο αυτό διεξήχθη μεταξύ, αφενός, της Επιτροπής, από κοινού με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ), και, αφετέρου, των κυπριακών αρχών. Η Επιτροπή, εξ ονόματος του ΕΜΣ, και η Κυπριακή Δημοκρατία υπέγραψαν εν συνεχεία το μνημόνιο και ο ΕΜΣ χορήγησε χρηματοπιστωτική συνδρομή στο εν λόγω κράτος μέλος.

Πολλοί ιδιώτες και πολλές εταιρίες είχαν, κατά τον χρόνο εκείνο, καταθέσεις στη Λαϊκή και στην BoC, ή ακόμη μετοχές ή ομόλογα των τραπεζών αυτών. Θεωρούν ότι η εφαρμογή των μέτρων που συμφωνήθηκαν με τις κυπριακές αρχές επέφερε σημαντική μείωση της αξίας των καταθέσεων, των μετοχών και των ομολόγων τους. Ως εκ τούτου, άσκησαν αγωγές ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με αίτημα να αναγνωρισθεί η εξωσυμβατική ευθύνη της Ένωσης και να αποζημιωθούν για τις περιουσιακές απώλειες τις οποίες ισχυρίζονται ότι υπέστησαν λόγω των μέτρων αυτών.

Με τις σημερινές του αποφάσεις, το Γενικό Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η στοιχειοθέτηση της εξωσυμβατικής ευθύνης της Ένωσης εξαρτάται από τη συνδρομή ενός συνόλου προϋποθέσεων, οι οποίες είναι 1) το παράνομο της συμπεριφοράς που προσάπτεται στο θεσμικό όργανο της Ένωσης, 2) το υποστατό της ζημίας και 3) η ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της συμπεριφοράς του θεσμικού οργάνου και της προβαλλόμενης ζημίας. Όσον αφορά την πρώτη προϋπόθεση, το Γενικό Δικαστήριο επαναλαμβάνει ότι πρέπει να διαπιστωθεί κατάφωρη παράβαση κανόνα δικαίου ο οποίος έχει ως σκοπό την απονομή δικαιωμάτων στους ιδιώτες. Κατά την άποψη των ιδιωτών και των εταιριών που άσκησαν τις αγωγές (στο εξής: ενάγοντες), αυτοί οι κανόνες δικαίου είναι, στην προκειμένη περίπτωση, το **δικαίωμα ιδιοκτησίας**, η **αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης** και η **αρχή της ίσης μεταχείρισης**.

Οι ενάγοντες υποστηρίζουν, κατ' αρχάς, ότι στερήθηκαν του **ιδιοκτησιακού τους δικαιώματος** επί των καταθέσεων τους στις προαναφερθείσες τράπεζες ή επί όσων μετοχών ή ομολόγων των τραπεζών αυτών είχαν στην κατοχή τους. Το Γενικό Δικαστήριο επισημαίνει επ' αυτού ότι **το Δικαστήριο έχει ήδη εξετάσει**, με τις αποφάσεις της 20ής Σεπτεμβρίου 2016¹, **τρία από τα μέτρα που επιβλήθηκαν δυνάμει του μνημονίου**, και ειδικότερα, πρώτον, την ανάληψη από την BoC των εξασφαλισμένων καταθέσεων της Λαϊκής και τη διατήρηση των μη εξασφαλισμένων καταθέσεων στη Λαϊκή εν αναμονή της εκκαθάρισής της, δεύτερον, τη μετατροπή του 37,5 % των μη εξασφαλισμένων καταθέσεων της BoC σε μετοχές με πλήρη δικαιώματα ψήφου και δικαιώματα

¹ Αποφάσεις του Δικαστηρίου της 20ής Σεπτεμβρίου 2016 στις υποθέσεις [C-8/15 P](#) κ.λπ., βλ. ΑΤ [αριθ. 102/16](#).

σε μέρισμα, και, τρίτον, το προσωρινό πάγωμα μέρους των υπόλοιπων μη εξασφαλισμένων καταθέσεων. Με τις αποφάσεις εκείνες, το Δικαστήριο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι **τα μέτρα αυτά δεν μπορούσαν να θεωρηθούν ως υπέρμετρη και ανεπίτρεπτη επέμβαση στο δικαίωμα ιδιοκτησίας**. Το Γενικό Δικαστήριο κρίνει ότι οι ενάγοντες δεν προσκόμισαν κανένα στοιχείο που να αποδεικνύει ότι το ως άνω συμπέρασμα δεν ισχύει και εν προκειμένω.

Το Γενικό Δικαστήριο ελέγχει ακολούθως κατά πόσον συνάδουν με το δικαίωμα ιδιοκτησίας άλλα μέτρα, όπως, πρώτον, το μέτρο της μείωσης της ονομαστικής αξίας των συνήθων μετοχών της BoC και, δεύτερον, το μέτρο της πώλησης των ελληνικών υποκαταστημάτων της BoC και της Λαϊκής. Διαπιστώνει, κατ' αρχάς, ότι η μετατροπή των ομολόγων της BoC σε μετοχές και η **μείωση της ονομαστικής αξίας των μετοχών της BoC** είχαν ως σκοπό να αποκαταστήσουν τα ίδια κεφάλαια της BoC, καθώς και να διασφαλίσουν τη σταθερότητα τόσο του κυπριακού χρηματοπιστωτικού τομέα όσο και της ζώνης του ευρώ στο σύνολό της. Κατά το Γενικό Δικαστήριο, πρόκειται για μέτρο που είναι ανάλογο προς τον επιδιωκόμενο σκοπό, δεδομένου ότι λιγότερο περιοριστικές εναλλακτικές είτε δεν θα μπορούσαν να υλοποιηθούν στην πράξη είτε δεν θα καθιστούσαν δυνατή την επίτευξη των επιθυμητών αποτελεσμάτων. Το Γενικό Δικαστήριο συνάγει από τα παραπάνω ότι **το μέτρο αυτό δεν συνιστά υπέρμετρη και ανεπίτρεπτη επέμβαση στο δικαίωμα ιδιοκτησίας**.

Ως προς την πώληση των ελληνικών υποκαταστημάτων, σκοπός της ήταν να αποτραπεί κάθε ενδεχόμενο μετάδοσης των επιπτώσεων της κρίσης μεταξύ των χρηματοπιστωτικών και τραπεζικών συστημάτων της Κύπρου και της Ελλάδας, προκειμένου να διατηρηθεί η χρηματοπιστωτική σταθερότητα. Λαμβανομένης υπόψη της σημασίας των επιδιωκόμενων σκοπών και του γεγονότος ότι η πώληση έγινε στο πλαίσιο διαδικασίας ανοικτής, διαφανούς και χωρίς διακρίσεις, το Γενικό Δικαστήριο αποφαινεται ότι **δεν στοιχειοθετείται προσβολή του δικαιώματος ιδιοκτησίας λόγω της πώλησης των ελληνικών υποκαταστημάτων**.

Όσον αφορά την αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, το Γενικό Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι το δικαίωμα επίκλησης της αρχής αυτής προϋποθέτει ότι έχουν δοθεί στον ενδιαφερόμενο από τις αρμόδιες αρχές της Ένωσης συγκεκριμένες, ανεπιφύλακτες και συγκλίνουσες διαβεβαιώσεις, προερχόμενες από έγκυρες και αξιόπιστες πηγές. Οι ενάγοντες διατείνονται ότι οι αρμόδιες αρχές της Ένωσης τους έδωσαν συγκλίνουσες και συγκεκριμένες διαβεβαιώσεις ότι τα μέτρα που προβλέπονταν στο μνημόνιο δεν θα επιβάλλονταν στην Κυπριακή Δημοκρατία. Το Γενικό Δικαστήριο κρίνει, ωστόσο, ότι **οι ενάγοντες δεν μπορούσαν να θεμελιώσουν δικαιολογημένη εμπιστοσύνη σε καμία από τις πράξεις και συμπεριφορές τις οποίες επικαλούνται με τις αγωγές τους**.

Το Γενικό Δικαστήριο εξετάζει επίσης το ενδεχόμενο να συντρέχει παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης, η οποία αποτελεί γενική αρχή του δικαίου της Ένωσης και κατοχυρώνεται στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Κατά πάγια νομολογία, η αρχή της ίσης μεταχείρισης επιβάλλει να μην τυχάνουν συγκρίσιμες καταστάσεις διαφορετικής μεταχείρισης, ούτε διαφορετικές καταστάσεις της ίδιας μεταχείρισης, εκτός αν τέτοια μεταχείριση δικαιολογείται αντικειμενικώς.

Οι ενάγοντες υποστηρίζουν, στο πλαίσιο αυτό, ότι οι μη εξασφαλισμένοι καταθέτες της Λαϊκής υπέστησαν δυσμενή διάκριση σε σχέση με τους πιστωτές της ίδιας τράπεζας των οποίων οι απαιτήσεις ανάγονται στη στήριξη που χορηγήθηκε στη Λαϊκή μέσω του έκτακτου μηχανισμού ρευστότητας (Emergency Liquidity Assistance ή ELA). Στον βαθμό που το χρέος της Λαϊκής το οποίο προερχόταν από τον ELA μεταβιβάστηκε στην BoC, οι πιστωτές αυτοί μπορούσαν, στην πράξη, να στραφούν κατά της BoC, ενώ το χρέος της Λαϊκής απέναντι στους μη εξασφαλισμένους καταθέτες διαγράφηκε. Το Γενικό Δικαστήριο παρατηρεί ως προς το σημείο αυτό ότι **μόνον η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου χορήγησε στήριξη μέσω του ELA στη Λαϊκή και είχε, ως εκ τούτου, απαίτηση έναντι της τελευταίας**. Ενώ οι ιδιωτικοί φορείς (όπως οι μη εξασφαλισμένοι καταθέτες και οι μέτοχοι των οικείων τραπεζών) ενεργούν μόνον προς ίδιον περιουσιακό συμφέρον, οι αποφάσεις μιας κεντρικής τράπεζας του Ευρωσυστήματος (όπως η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου) εξυπηρετούν αποκλειστικώς σκοπούς δημόσιου συμφέροντος, οπότε **οι περιπτώσεις των δύο αυτών κατηγοριών προσώπων δεν είναι συγκρίσιμες** και δεν είναι δυνατό να γίνει λόγος για δυσμενή διάκριση.

Εξάλλου, οι ενάγοντες ισχυρίζονται ότι όσοι εξ αυτών είχαν, στις οικείες τράπεζες, καταθέσεις άνω των 100 000 ευρώ υπέστησαν δυσμενή διάκριση σε σχέση με τους καταθέτες των οποίων οι καταθέσεις δεν υπερέβαιναν το όριο αυτό. Ειδικότερα, οι καταθέσεις έως 100 000 ευρώ καλύφθηκαν πλήρως από το κυπριακό σύστημα εγγύησης των καταθέσεων, ενώ όσες ήταν μεγαλύτερες καλύφθηκαν μόνο μέχρι του ποσού των 100 000 ευρώ. Επιπλέον, οι ενάγοντες θεωρούν ότι υπέστησαν δυσμενή διάκριση σε σχέση με τους καταθέτες, τους μετόχους και τους ομολογιούχους των τραπεζών των άλλων κρατών μελών που έλαβαν χρηματοπιστωτική συνδρομή πριν από την Κυπριακή Δημοκρατία, διότι το ποσό της αντίστοιχης συνδρομής ήταν, σε όλες τις περιπτώσεις, υψηλότερο από εκείνο της χρηματοπιστωτικής συνδρομής που χορηγήθηκε στην Κυπριακή Δημοκρατία, χωρίς να έχουν επηρεαστεί οι καταθέσεις, οι μετοχές και τα ομόλογα των τραπεζών αυτών των κρατών μελών. Τέλος, υποστηρίζουν ότι υπέστησαν επίσης δυσμενή διάκριση σε σχέση με τους συνεταιίρους του συνεταιριστικού τραπεζικού τομέα της Κύπρου, δεδομένου ότι, στην περίπτωση των τελευταίων, δεν εφαρμόστηκαν μέτρα διάσωσης με ίδια μέσα.

Σε απάντηση όλων αυτών των επιχειρημάτων, το Γενικό Δικαστήριο κρίνει ότι πρόκειται για διαφορετικές καταστάσεις, που δεν είναι συγκρίσιμες, οπότε δεν μπορεί να διαπιστωθεί καμία αθέμιτη διάκριση.

Οι ενάγοντες ισχυρίζονται ότι υπέστησαν **διάκριση λόγω ιθαγένειας, σε σχέση με τους καταθέτες των ελληνικών υποκαταστημάτων**. Κατά την άποψή τους, ενώ για τη χορήγηση της διευκόλυνσης χρηματοπιστωτικής συνδρομής τέθηκε ως όρος να λάβουν οι κυπριακές αρχές μέτρα διάσωσης με ίδια μέσα, τα οποία θα έπλητταν τις καταθέσεις στις οικείες τράπεζες στην Κύπρο, δεν προβλέφθηκε παρόμοιος όρος ως προς τις καταθέσεις στα υποκαταστήματα των ίδιων αυτών τραπεζών στην Ελλάδα. **Το Γενικό Δικαστήριο αποφαινεται επ' αυτού ότι πρόκειται για συγκρίσιμες καταστάσεις και ότι υπάρχει πράγματι διαφορετική μεταχείριση, πλην όμως η διαφορετική μεταχείριση δικαιολογείται από αντικειμενικό και εύλογο σκοπό, ήτοι την ανάγκη να προληφθεί κάθε ενδεχόμενο μετάδοσης των επιπτώσεων της κρίσης από το κυπριακό τραπεζικό σύστημα στο ελληνικό χρηματοπιστωτικό σύστημα.**

Κατόπιν των ανωτέρω, το Γενικό Δικαστήριο καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι ενάγοντες δεν απέδειξαν την ύπαρξη ούτε προσβολής του δικαιώματος ιδιοκτησίας, ούτε παραβίασης της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, ούτε παραβίασης της αρχής της ίσης μεταχείρισης. **Κατά συνέπεια, εφόσον δεν πληρούται η πρώτη προϋπόθεση για τη στοιχειοθέτηση της εξωσυμβατικής ευθύνης της Ένωσης (δηλαδή, το παράνομο της συμπεριφοράς που προσάπτεται σε θεσμικό όργανο της Ένωσης), το Γενικό Δικαστήριο απορρίπτει τις αγωγές αποζημίωσης.**

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Κατά της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου μπορεί να ασκηθεί αναίρεση, περιοριζόμενη σε νομικά ζητήματα, ενώπιον του Δικαστηρίου, εντός δύο μηνών από της κοινοποίησώς της.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Γενικό Δικαστήριο

Το πλήρες κείμενο των αποφάσεων (υποθέσεις [T-680/13](#) και [T-786/14](#)) είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής τους

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582